

HACKSTA

Detaljplan för del av Tönsta 4:1 m.fl.,
Hacksta, Dp 1945

Arkeologisk utredning etapp 2

Tönsta 4:1 och Västerås 2:33
Västerås (f.d. Lundby) socken
Västerås kommun
Västmanlands län
Västmanland

CHRISTIAN GATTI

Hacksta

Detaljplan för del av Tönsta 4:1 m.fl., Hacksta, Dp 1945

Arkeologisk utredning etapp 2

Tönsta 4:1 och Västerås 2:33
Västerås (f.d. Lundby) socken
Västerås kommun
Västmanlands län
Västmanland

Christian Gatti

Denna rapport har framställts av ett företag
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001
av Svensk Certifiering Norden AB.

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Pilgatan 8D, 721 30 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2023

Omslag: Vy över område A och B.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande MS2012/02954.

ISBN 978-91-8041-162-2

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Ärendet	6
Natur och kulturmiljö.....	6
Metod och genomförande	9
Tidigare undersökningar	11
Resultat	12
Sökschaktning.....	12
Anläggningar.....	12
Område A	13
Objekt 1	13
Objekt 2.....	13
Objekt 3.....	13
Objekt 4.....	13
Objekt 5.....	13
Objekt 6.....	13
Område B	14
Objekt 7	14
Område C	15
Objekt 8.....	15
Objekt 9.....	15
Objekt 10.....	15
Objekt 11.....	15
Objekt 12.....	15
Fynd	16
Utvärdering	16
Referenser.....	17
Kart- och arkivmaterial.....	17
Litteratur	17
Tekniska och administrativa uppgifter	18
Bilaga 1. Schaktplaner	19
Bilaga 2. Schakttabell.....	23
Bilaga 3. Anläggningstabell	26
Bilaga 4. Anläggningplaner	27

Figur 1. Utdrag ur digitala Översiktskartan. Platsen för den arkeologiska utredningen etapp 2 är markerad med en blå ring. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har genomfört en arkeologisk utredning etapp 2 vid Hacksta i västra utkanten av Västerås (figur 1). Den arkeologiska insatsen föranleddes av Västerås stads arbete med detaljplanering av ett större område för nya verksamheter.

Utredningen, som genomfördes under hösten 2022, omfattade sökschaktning med grävmaskin. Inför utredningen redovisade Kulturmiljöregistret (KMR) gravfältet L2002:266 och fyndplatsen L2002:265 registrerade som *fornlämning* respektive som *övrig kulturbistorisk lämning* i området. Utredningsresultatet visar att boplatsoområdet L2003:4043 fortsätter in i utredningsområdets norra del. Därutöver dokumenterades tre ensamliggande anläggningar på olika platser mer centralt i området. De tre anläggningarna är registrerade som *boplatlämning övrig*, L2023:741, L2023:742 och L2023:743, med status *ingen antikvarisk bedömning*.

Bakgrund

Ärendet

Västerås stad arbetar med detaljplanläggning av ett större område vid Hacksta för nya verksamheter. Den arkeologiska utredningen berörde en cirka 16 hektar stor yta inom den västra delen av det område som ska planläggas.

Västerås stad bekostade utredningen. Fältarbetet utfördes under perioden 7–13 oktober 2022.

Uppdragets syfte var att fastställa om fornlämningar skulle beröras av det planerade arbetsföretaget. Nyupptäckta lämningar skulle preliminärt avgränsas. Resultatet skulle utgöra underlag för Länsstyrelsens tillståndsprövning, men även kunna användas inför kommande samhällsplanering och arkeologiska undersökningar.

För att uppnå utredningens syfte skulle följande utföras:

- Söschakt med hjälp av grävmaskin
- Minst 2 % av utredningsområdet skulle undersökas, motsvarande minst 2 200 m²
- Föreslå status för framkomna anläggningar och dokumentera de i plan med RTK-GPS eller motsvarande
- Undersöka framkomna anläggningar vid behov för att fastställa status

Efter slutförd undersökning skulle alla schakt läggas igen.

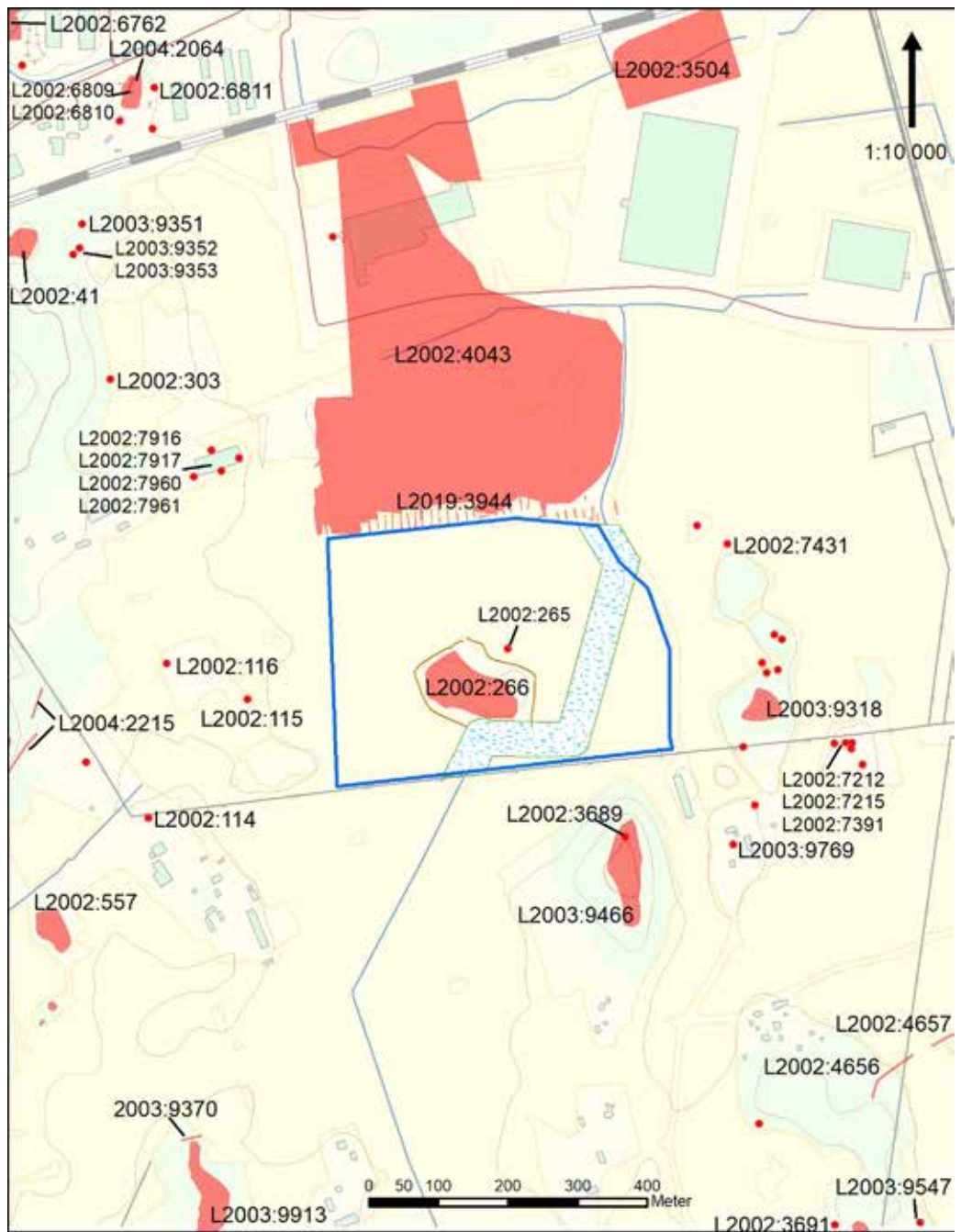
Natur och kulturmiljö

Utredningsområdet var cirka 160 000 m² stort och utgjordes av flack lerbunden jordbruksmark fördelat på åkermark, vall samt ett större impediment (figur 3–7). Nivån över havet ligger på omkring 14 meter. På det cirka 15 000 m² stora impedimentet *Lötbacken* ligger gravfält L2002:266 som inte berörs av utredningen.

Gravfältet är cirka 100×60 meter stort i VNV–ÖSÖ riktning och består av 35 fornlämningar. Dessa utgörs av 5 kvadratiske stensättningar, 4 runda stensättningar och 26 resta stenar belägna i gravfältets nordvästra del. De kvadratiske stensättningarna är 5×6–10×10 meter stora och 0,1–0,2 meter höga. De runda stensättningarna är 3–6 meter i diameter och 0,15–0,2 meter höga. De resta stenarna är 0,4–1,7 meter höga, de flesta är kullfallna.

Genom utredningsområdet löper även ett strandskyddat vattendrag där schaktning inte fick göras. Strandskyddsområdet var inom utredningsområdet cirka 26 000 m² stort. Den del av området som berördes av schaktning på ömse sidor om strandskyddet krympte därmed till cirka 119 000 m².

I närområdet finns ett flertal lämningar redovisade i Kulturmiljöregistret (KMR). De utgörs i första hand av ensamliggande gravar, gravfält, boplatser och boplotsområden från järnålder (figur 2). Andra lämningar utgörs av skålgropar, stensträngar, fyndplatser minnesmärken och bytomter.

Figur 2. Utredningsområdet och ett urval av lämningar registrerade i Kulturmiljöregistret (KMR) Skala: 1:10 000.

Inom undersökningsområdet finns fyndplats L2002:265 (övrig kulturhistorisk lämning). I samband med en specialinventering som genomfördes 1991 påträffades en grovmagrad cirka 5 millimeter tjock krukskärva av förhistorisk karaktär samt bitar av bränd lera eller lerklining (Zerpe 1991).

Tabell 1. Urval av lämningar registrerade i Kulturmiljöregistret (KMR).

Lämningsnummer	Typ	Status i KMR
L2019:3944	Boplats	Fornlämning
L2002:41	Gravfält	Fornlämning
L2002:265	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning
L2002:266	Gravfält	Fornlämning
L2002:303	Hällristning	Fornlämning
L2002:557	Gravfält	Fornlämning
L2002:114	Hög	Fornlämning
L2002:115	Grav	Fornlämning
L2002:116	Hög	Fornlämning
L2002:3504	Boplats	Fornlämning
L2002:3689	Hällristning	Fornlämning
L2002:3691	Stensättning	Fornlämning
L2002:4043	Boplatsområde	Fornlämning
L2002:4656	Hägnad	Fornlämning
L2002:4657	Hägnad	Fornlämning
L2002:6762	Boplats	Undersökt och borttagen
L2002:6809	Hägnad	Fornlämning
L2002:6810	Färdväg	Fornlämning
L2002:6811	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning
L2002:7212	Grav/övrig	Fornlämning
L2002:7215	Boplats	Fornlämning
L2002:7391	Härd	Fornlämning
L2002:7431	Härd	Fornlämning
L2002:7916	Härd	Undersökt och borttagen
L2002:7917	Härd	Undersökt och borttagen
L2002:7960	Härd	Undersökt och borttagen
L2002:7961	Härd	Undersökt och borttagen
L2003:9318	Gravfält	Fornlämning
L2003:9351	Stensättning	Fornlämning
L2003:9352	Röse	Fornlämning
L2003:9353	Stensättning	Övrig kulturhistorisk lämning
L2003:9370	Hägnad	Fornlämning
L2003:9466	Gravfält	Fornlämning
L2003:9547	Hällristning	Fornlämning
L2003:9769	Hällristning	Fornlämning
L2003:9913	Gravfält	Fornlämning
L2004:2064	Gravfält	Fornlämning
L2004:2215	Hägnadssystem	Fornlämning

Metod och genomförande

Inledningsvis gjordes en besiktning av undersökningsområdet för att planera var man skulle lägga sökschakten. Endast en cirka 1 000 m² smal kil söder om strandskyddsområdet undantogs från schaktning, då den uppfattades som något svåråtkomlig på grund av diken och strandskyddet. Impedimentet som hyste gravfält L2002:266 lämnades orörd på grund av diken som ramade in det samt den stora mängden sten och växtlighet som fanns inom området. Bedömningen var att det skulle ta för mycket tid i anspråk. Det grävdes inte heller på befintliga kör-/traktorvägar.

Ploglagret grävdes med hjälp av en traktorgrävare skiktvis ned till anläggningsnivå eller opåverkad undergrund (lera). Schaktens längd varierade mellan 8 och 27 meter och bredden var lika med en skopbredd, det vill säga 1,50 meter. Schakt och påträffade lämningar dokumenterades genom inmätning med RTK-GPS och beskrivning. De påträffade lämningarna har klassats som *fornlämning* och resultatet är inrapporterat till KMR/Fornreg.

Undersökningsområdet har i rapporten delats upp i tre områden (A–C) för att underlätta för läsaren.

Figur 3. Översiktsfoto av undersökningsområdet. A=vall (f.d. åkermark), B=åkermark, C=åkermark. Digital bearbetning av författaren.

Figur 4. Översiktsfoto av undersökningsområde A. Foto från norr: Christian Gatti.

Figur 5. Översiktsfoto av områdena A (gräsbevuxen mark) i förgrunden bild och B (brun åker) i bakgrunden. Mellan A och B löper ett vattendrag som omfattas av strandskyddet. Foto från nordnordväst: Christian Gatti.

Figur 6. Översiktsfoto av undersökningsområde C. I förgrunden traktorväg och diken mellan område A och C. Vägen leder till gravfält L2002:266 och runt detta. Foto från öster: Christian Gatti.

Figur 7. Schaktning vid område A. Vänster om maskinen, på impedimentet, är gravfält 2002:266 även känd som Lötbacken. Foto från norr: Christian Gatti.

Tidigare undersökningar

Det aktuella undersökningsområdet har varit föremål för en etapp 1 utredning så tidigt som 1991. Utredningen innefattade kart- och arkivstudier samt specialinventering (Zerpe 1991).

Området utgjorde även del av en utredning etapp 2 som genomfördes 2008. Vid fältarbetet undantogs området då det visade sig vara plöjt och besätt. Västerås kommun undantog senare området från utredningen. Ett flertal forn- och kulturhistoriska lämningar påträffades inom det övriga området, bland annat sex härdar, tre stensträngar, en boplats och sju möjliga stensättningar (Åhlström 2009).

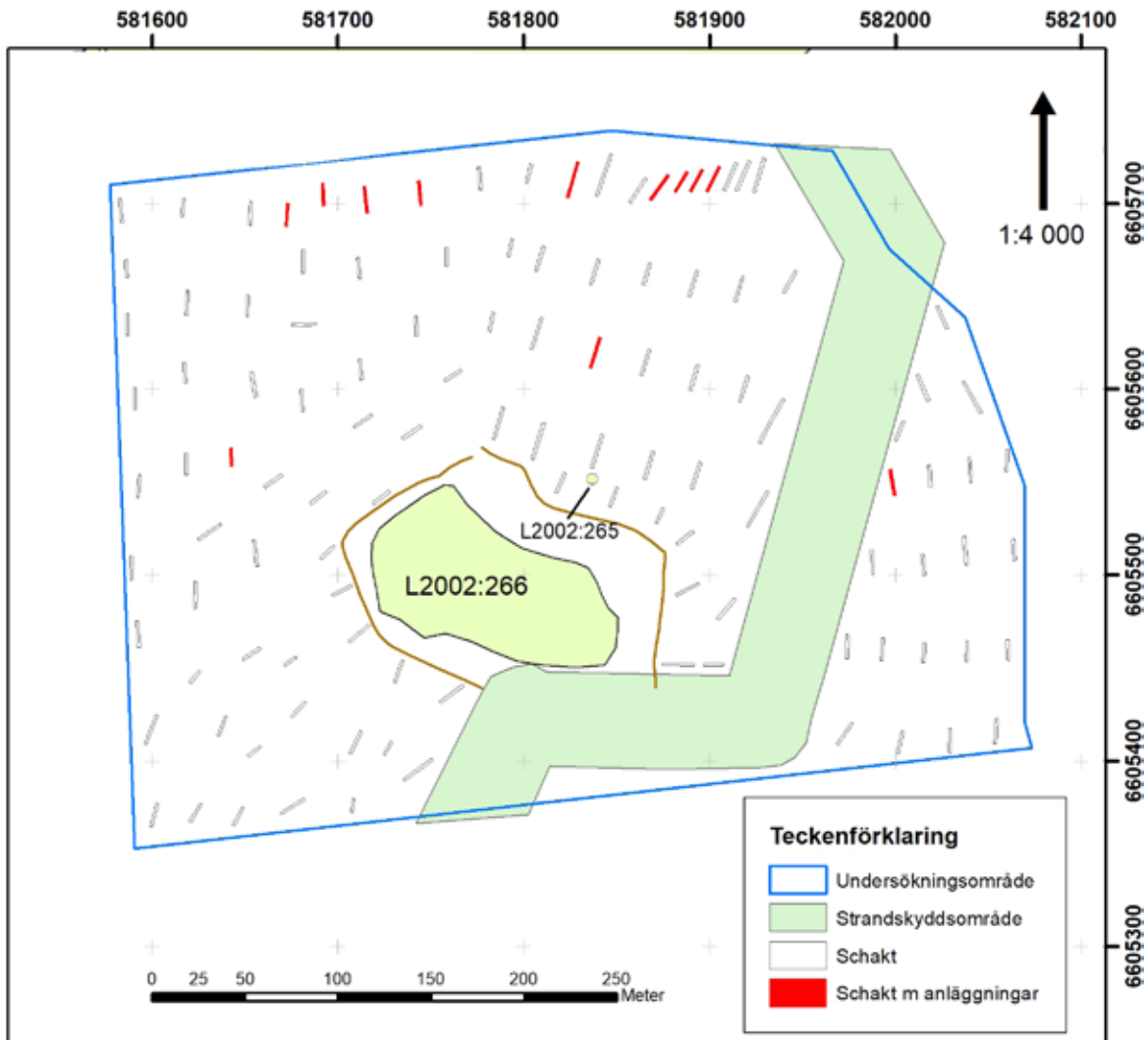
Väster om utredningsområdet, på Ingelsta gårds mark, genomfördes 2011 en utredning etapp 2. Då påträffades härdar och kulturlager, en av härdarna daterades till yngre förromersk järnålder (Emanuelsson 2012).

Norr om utredningsområdet, undersöktes omfattande boplatslämningar under 2000-talet, då påträffades bland annat boplatslämningar med flera tidsfaser inom järnålder (Annuswer 1997), ytterligare boplatslämningar på fyra olika platser (Nordström 2003), rester efter 39 stolphus och 22 brunnar inom boplatsområde L2002:4043 (Lagerstedt & Lindwall 2008) samt ytterligare tre hus och tre brunnar daterade till förromersk och romersk järnålder anträffades vid boplatsen L2019:3944 (Eklund 2018).

Resultat

Sökschaktning

Sammanlagt grävdes 2 267 m² fördelat på 116 sökschakt, vilket motsvarade cirka 2 % av utredningsområdet (figur 8, bilaga 1–2).

Figur 8. Schaktplan. Numrerade schakt redovisas i bilaga 1. Skala 1:4 000.

Anläggningar

I 12 schakt framkom totalt 21 anläggningar, dessa utgjordes av nio gropar, åtta stolphål, två härdar och två kulturlager (tabell 2, bilaga 3–4). Inga anläggningar undersöktes, deras status fastställdes okulärt. Även om vissa lämningar var geografiskt nära har de inte förts samman och beskrivits som ett objekt. Istället har varje schakt som innehöll anläggning benämnts som ett objekt. Antalet objekt blir därmed 12.

11 schakt innehöll lika många diken, samtliga av dem sentida, två av dem innehöll rikligt med stenar. Dikena redovisas översiktligt i schakttabellen och på schaktplanerna.

Tabell 2. Anläggningar.

Typ	Antal
Grop	9
Härd	2
Kulturlager	2
Stolphål	8
Summa	21

18 anläggningar anträffades i de nordligaste delarna av undersökningsområdet. Resterande tre återfanns en vardera i öster, centralt och i väst inom de undersökta ytor. På samma nivå som anläggningarna blev synliga fanns även recenta småfynd i form av porslin och tegel.

Område A

Objekt 1

I schakt S113 påträffades ett stolphål (A117) med ett mått av 0,14 meter i diameter.

Objekt 2

I schakt S124 anträffades ett stolphål (A128) med en diameter av 0,15 meter (figur 9).

Objekt 3

I schakt S137 påträffades två stolphål (A141, A150), 0,25 respektive 0,11 meter i diameter (figur 10).

Objekt 4

I schakt S158 framkom en 0,20×0,33 meter stor grop (A167).

Objekt 5

I schakt S183 framkom tre gropar (A187, A208, A217) och ett stolphål (A198). Groparna var 0,22×0,28 meter, 0,45×0,50 meter stora samt 0,50 meter i diameter och stolphålet var 0,23 meter i diameter (figur 11).

Objekt 6

I schakt 281 framkom en grop (A270) som var 0,5 meter i diameter.

Figur 9. Anläggning A128 från söder.

Figur 10. Anläggning A141 från söder.

Figur 11. Anläggning A217 från sydväst.

Område B

Objekt 7

I den norra delen av undersökningsområdet, i schakt S490, anträffades ett stenscott stolphål (A494) som var 0,3 meter i diameter (figur 12).

Figur 12. Anläggning A494 från norr.

Område C

Objekt 8

Schakt S812 innehöll fyra anläggningar: två gropar (A819, A830), 0,33×0,22 respektive 0,55×0,50 meter stora, vidare fanns ett 0,3 meter i diameter stort stolphål (A853) med stenar synliga på ytan samt en 0,5 meter i diameter stor härd (A8429 (figur 13–15).

Objekt 9

I schakt S873 återfanns tre anläggningar: ett 0,2 meter i diameter stort stolphål (A864), en grop (A892) som var 0,3 meter i diameter samt ett tunt kulturlager (A877) som innehöll skörbränd sten och kolfnyk.

Objekt 10

I schakt S913 påträffades en 0,30×0,25 meter stor grop (A902).

Objekt 11

I schakt S921 framkom ett kulturlager (A927). Lagret täckte cirka 75 % av schaktet och var mycket tunt. Det innehöll enstaka sten och kolfnyk.

Objekt 12

I den västra delen av undersökningsområdet påträffades i S942 en 0,8×0,4 meter stor härdrest (A932). Anläggningen grävdes inte fram i sin helhet, den sträckte sig vidare under schaktkanten mot väst (figur 16).

Figur 13. Anläggning A830 från norr.

Figur 14. Anläggning A842 från norr.

Figur 15. Anläggning A853 från norr.

Figur 16. Anläggning A932 från öster.

Fynd

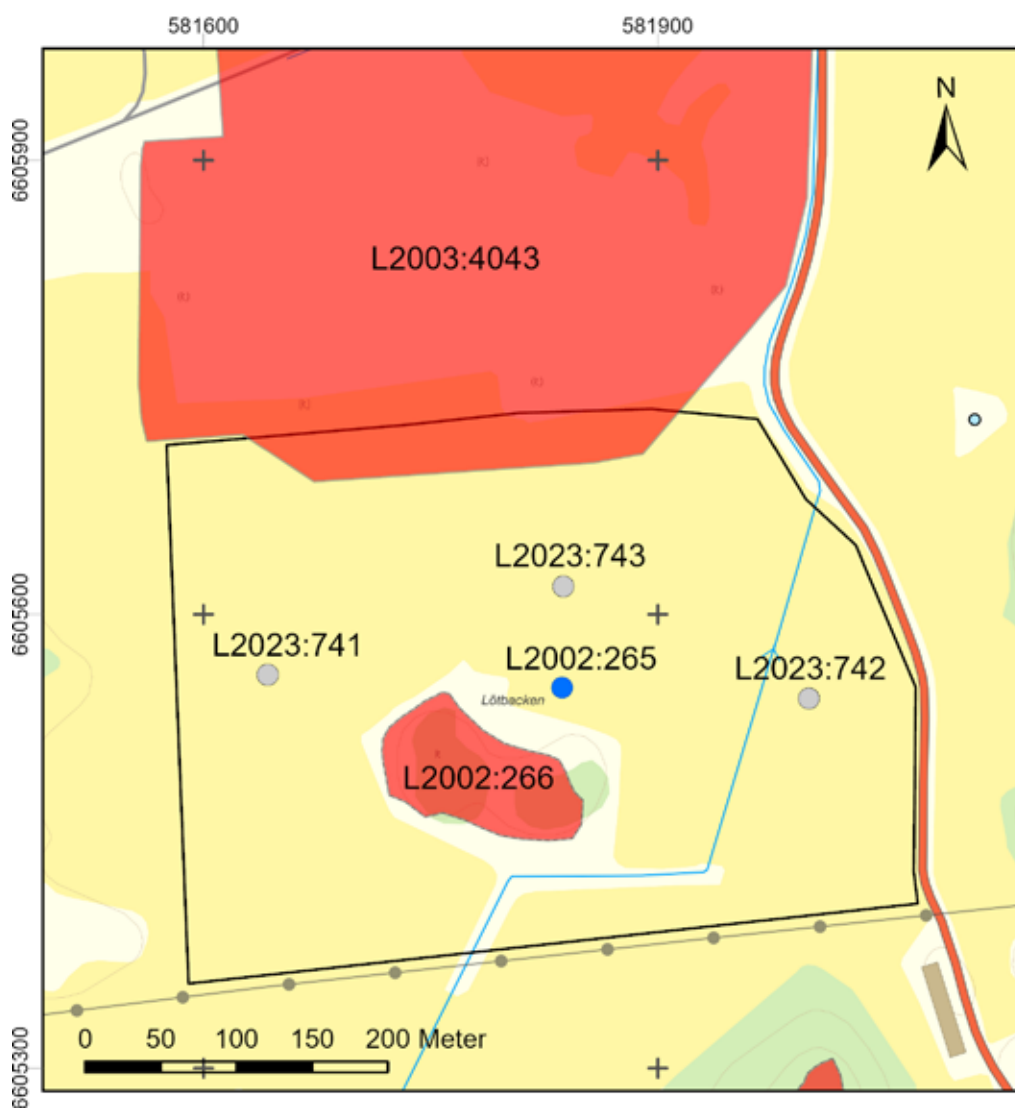
I schakt S435, i det sydvästra hörnet inom *Område A* anträffades en hästsko av typen toffelsko. Denna typ av hästsko hade en brukningstid mellan 1200- och 1500-talen (Eklblom 2022). Hästskon lämnades kvar i schaktet men mättes in med RTK-GPS.

Utvärdering

Syftet med utredningen var att avgränsa nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Utöver de två sedan tidigare registrerade lämningarna, gravfältet L2002:266 och fyndplatsen L2002:265, framkom boplatsanläggningar i form av gropar, härdar, stolphål och kulturlager. Anläggningarna i områdets norra tolkas som en förlängning av boplatsområde L2002:4043 med status *fornlämning*. De tre anläggningar som påträffats mer centralt i området (objekt 6–7 och 12) bedöms som ensamliggande. De har registrerats som *boplatslämning övrig*, L2023:741, L2023:742 och L2023:742, med status *ingen antikevarisk bedömning* då de inte bedöms fordra ytterligare arkeologiska insatser.

Tabell 3. Utredningsresultat.

Objekt	Lämningsnr	Typ	Beskrivning	Antikvarisk status
-	L2002:265	Fyndplats	Fyndplats, för en krukskärra av förhistorisk karaktär.	Övrig kulturhistorisk lämning
-	L2002:266	Gravfält	Gravfält, ca 100x60 m stor (VNV-ÖSÖ), bestående av 35 fornlämningar (utdrag).	Fornlämning
1-5, 8-11	L2002:4043	Boplatsområde	Boplatz, delundersökt, ca 640x100-450 m stor (NNV-SSÖ) (utdrag av beskrivningen).	Fornlämning
6	L2023:743	Boplatzlämning övrig	Boplatzlämning övrig, härd, 0,8x0,4 m stor.	Ingen antikvarisk bedömning
7	L2023:742	Boplatzlämning övrig	Boplatzlämning övrig, stolphål, 0,3 m stort.	Ingen antikvarisk bedömning
12	L2023:741	Boplatzlämning övrig	Boplatzlämning övrig, grop, 0,5 m stor.	Ingen antikvarisk bedömning

Figur 17. Utredningsresultatet. Samtliga lämningar registrerade i KMR efter utredningen. Skala 1:5 000.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Digitala Fastighetskartan.
Digitala Översiktskartan.
Kulturmiljöregistret (KMR). Riksantikvarieämbetet.

Litteratur

Annuswer, B. 1997. Bosättningar längs järnvägen. Tre mindre undersökningar. Arkeologisk undersökning för järnvägen Mäljarbanan. Delen Västerås–Kolbäck. Riksantikvarieämbetet UV Uppsala rapport 1997:62.

Eklom, C. 2022. *Hästskeor*. I: Gatti, C. & Spjuth, O. Älvesta bytomt. Tidigmedeltida verksamhet och en gård från 1200–1900-talen. Arkeologisk undersökning. Fornlämning L1981:7138 (f.d. Kumla 181:1), Älvesta 1:2, Kumla socken, Kumla kommun, Örebro, Närke. Stiftelsen Kulturmiljövård Rapport 2022:40.

Eklund, S. Återbesök i Hacksta. Bland brunnar och hus. Arkeologisk förundersökning och arkeologisk undersökning. Västerås 1060:1, Tönsta 4:1, Västerås kommun, Västmanland, Västmanlands Län. SAU rapport 2018:18

Emanuelsson, M. 2012. Ingelsta gård. Boplatslämningar från äldre järnålder. Arkeologisk särskild utredning etapp 2. Tönsta 4:8, Lundby socken, Västerås kommun, Västmanlands län. Stiftelsen Kulturmiljövård Rapport 2012:33.

Lagerstedt, A. & Lindwall, L. 2008. Äldre järnålder i Väster Hacksta - Hus, hägn och gård. Västerås 1060, 1061 och 1062, Västmanlands län. Särskild arkeologisk undersökning. Rapporter från Arkeologikonsult 2008:2067.

Nordström, K. 2003. Hacksta Väst. Inför planerad byggnation. Särskild utredning etapp 2. RAÄ 348:2, 737, 868, Västerås 2:33 m fl, Lundby socken, Västmanland. Kulturmiljöavdelningen rapport A 2003:A39. Västmanlands läns museum.

Zerpe, L. 1991. Rapport. Arkeologisk utredning, Etapp 1. Västmanland, Västerås, Lundby sn. Riksantikvarieämbetet, byrån för arkeologiska undersökningar. Stencil.

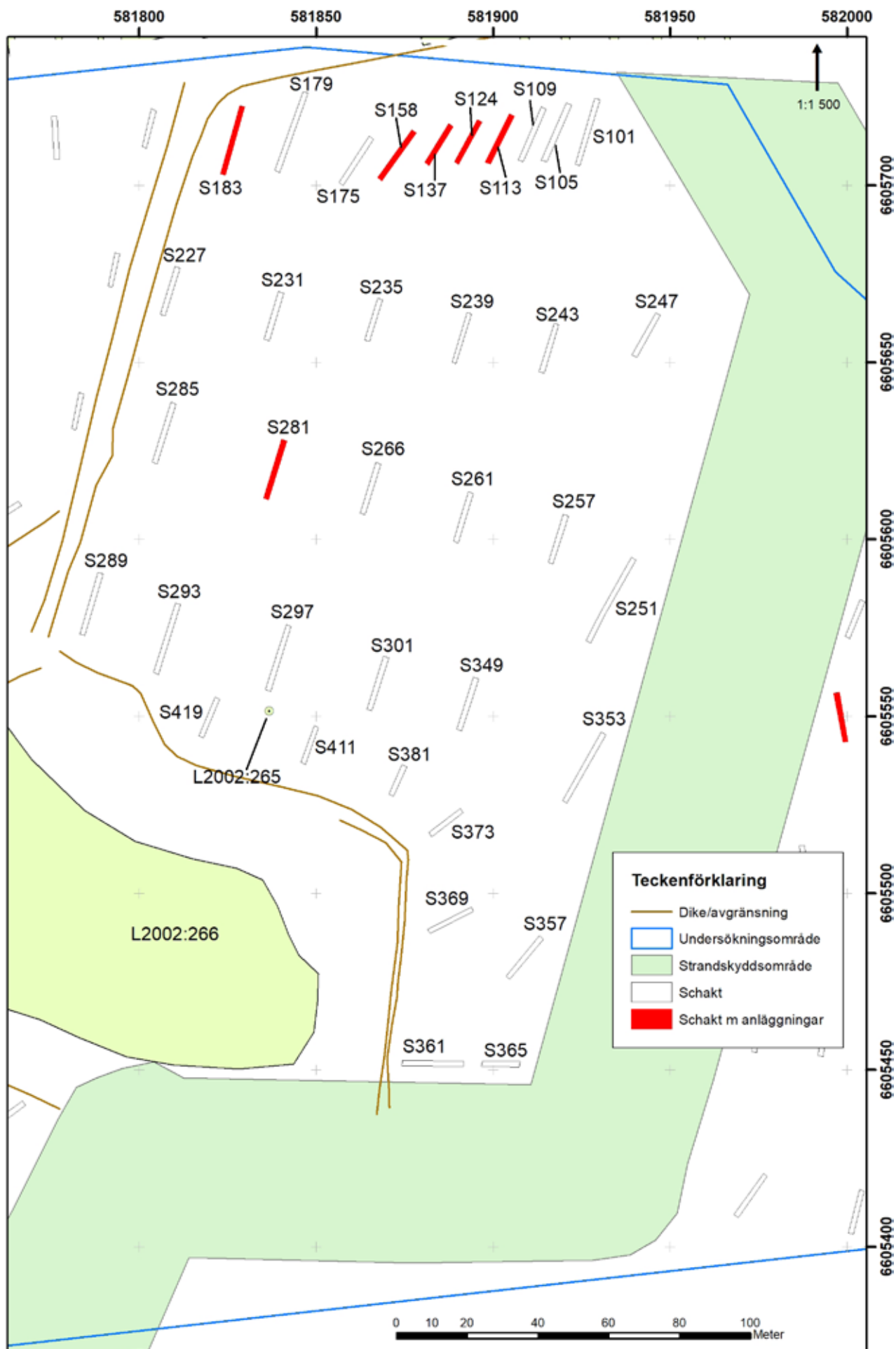
Ählström, J. 2009. Söder Hacksta, Västerås. En planerad vägdragning. Särskild utredning. Tönsta 4:1 och Västerås 2:33, Lundby socken, Västmanland. Kulturmiljövård Mälardalen. Rapport 2009:2.

Tekniska och administrativa uppgifter

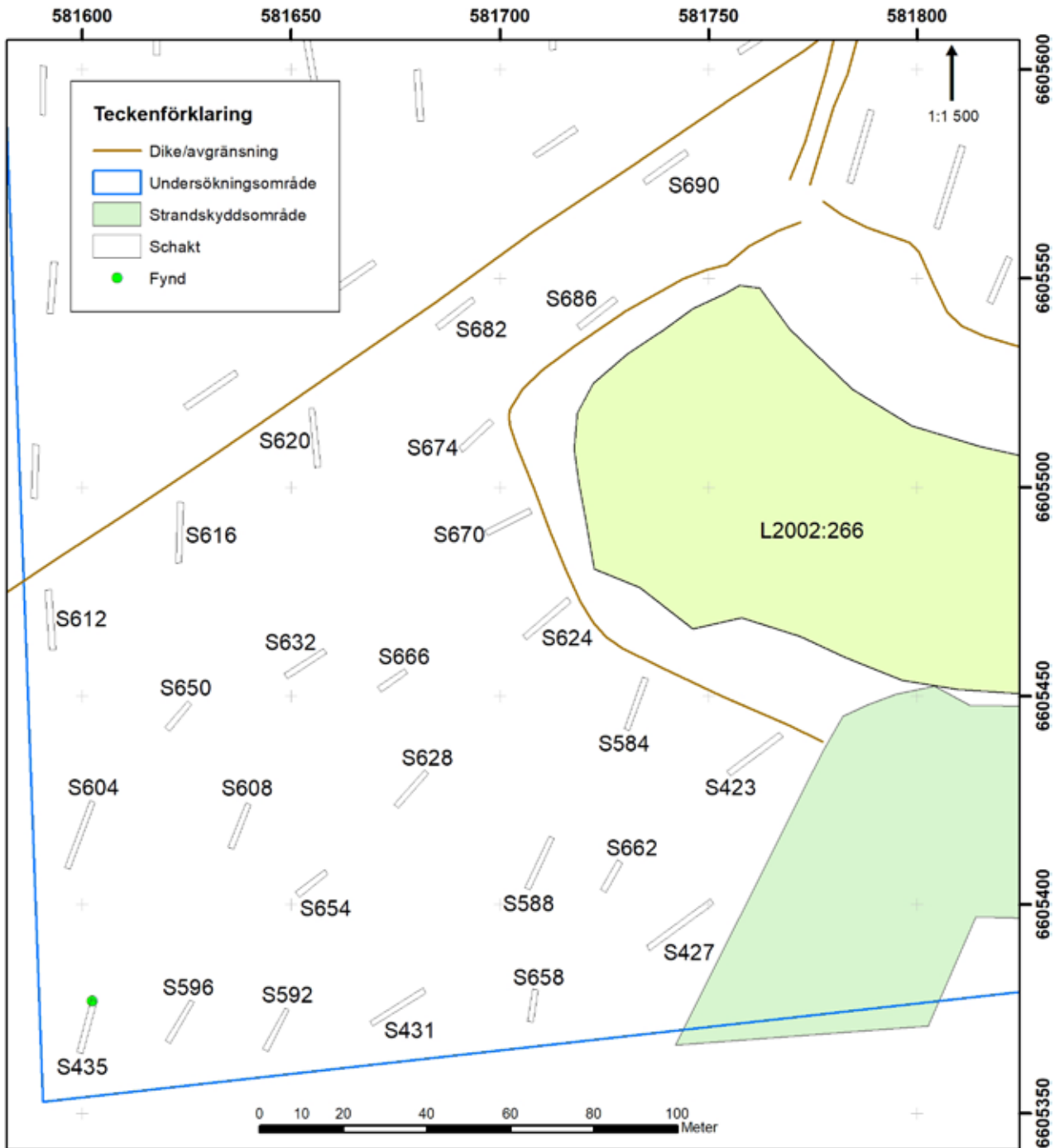
<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM21108
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-6373-2020, 2021-08-17
<i>Typ av undersökning:</i>	Arkeologisk utredning etapp 2
<i>Undersökningsperiod:</i>	7–14 oktober 2022
<i>Personal:</i>	Christian Gatti
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Kommun:</i>	Västerås
<i>Socken:</i>	Västerås (f.d. Lundby)
<i>Fastighet:</i>	Tönsta 4:1 och Västerås 2:33
<i>Koordinater:</i>	X6605364 Y:581598
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref 99 TM
<i>Höjdsystem:</i>	RH 2000
<i>Inmättningsmetod:</i>	RTK-GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	28 st digitala fotografier överlämnas till Västmanlands läns museum.
<i>Fynd:</i>	Inga fynd påträffades.

Bilaga 1. Schaktplaner

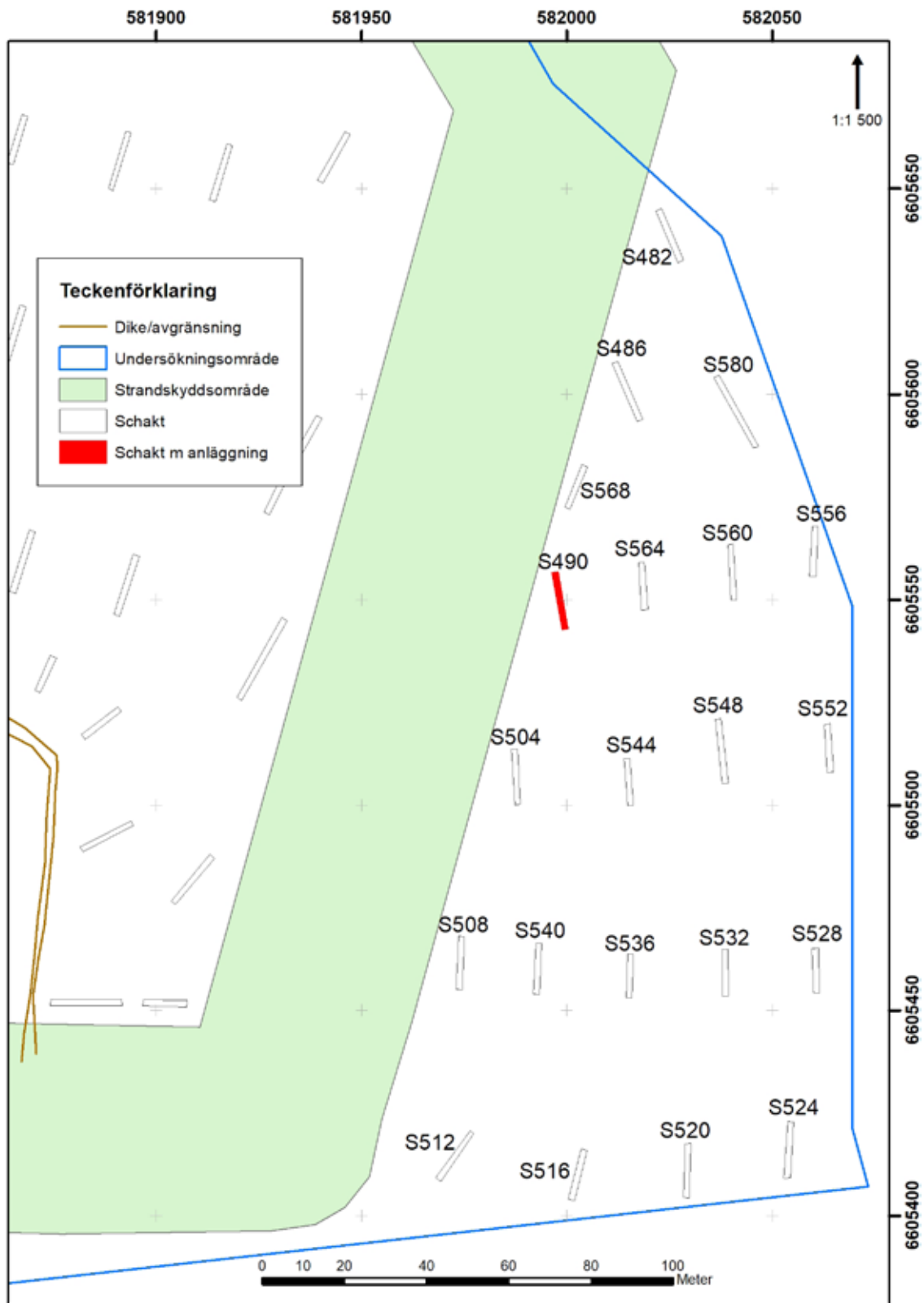
Område A, norra delen

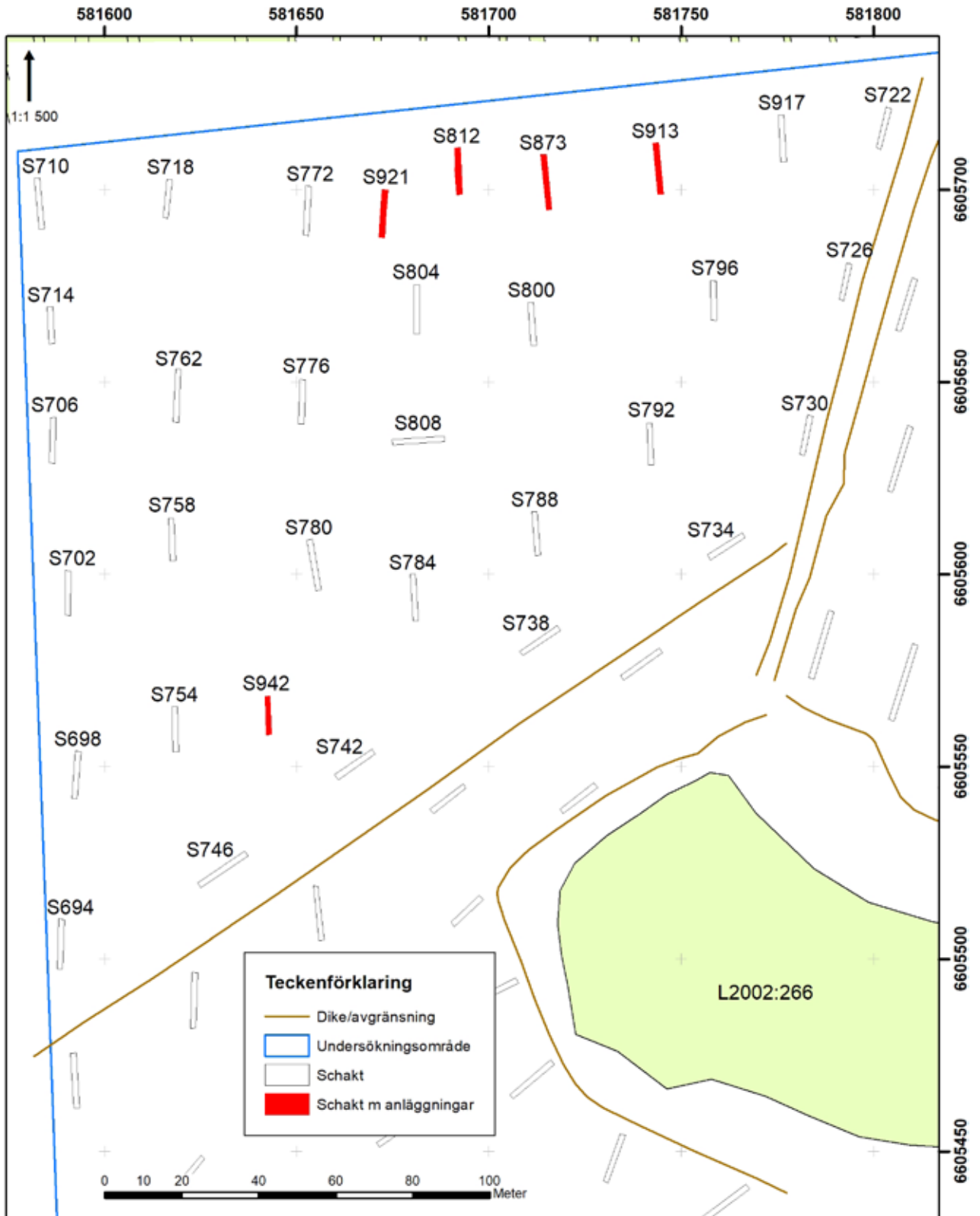
Område A, södra delen

Område B

Område C

Bilaga 2. Schakttabell

Schakt	Area (m ²)	Djup	Anläggning	Beskrivning
101	29,5	0,35		Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
105	29	0,40		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
109	24,5	0,40		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
113	24	0,35	A117	Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
124	20	0,35	A128	Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
137	20	0,30–0,35	A141, A150	Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
158	25	0,30–0,35	A167	Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
175	23	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
179	35	0,35–0,40		Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av brun lera. Åkermark.
183	30,5	0,30–0,35	A187, A198, A208, A217	Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av brun lera. Åkermark.
227	21	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
231	21,5	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
235	18	0,30		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
239	19	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
243	20	0,30–0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
247	20	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
251	40,5	0,30–0,45		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
257	20	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
261	22,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28–0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
266	23	0,35–0,45		Matjordslager 0,30–0,40 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
281	26	0,35	A270	Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
285	25,5	0,35		Matjordslager 0,26–0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
289	27	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
293	30	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
297	29,5	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
301	23,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
349	23	0,30–0,35		Matjordslager 0,26–0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
353	33	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
357	21,5	0,35		Matjordslager 0,30–0,32 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
361	26,5	0,30–0,40		Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
365	16,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av ljusgrå lera. Åkermark.
369	19	0,35–0,40		Matjordslager 0,30–0,35 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
373	16,5	0,40–0,50		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
381	13,5	0,40		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
411	15	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
419	17	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
423	23,5	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
427	28	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
431	21	0,30–0,35		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
435	19	0,30–0,35		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
482	20	0,30		Matjordslager 0,20–0,23 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
486	23,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
490	22	0,30	A494	Matjordslager 0,22–0,25 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
504	19	0,30		Matjordslager 0,22 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
508	19	0,30		Matjordslager 0,22 m tjockt följt av beigebrun lera och enstaka stenar. Åkermark.
512	19,5	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera med enstaka stenar. Åkermark.
516	18,5	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av blågrå lera. Åkermark.
520	19,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av melerad lera. Åkermark.
524	20,5	0,30–0,40		Matjordslager 0,25–0,35 m tjockt följt av blågrå lera. Tegel i botten. Åkermark.
528	16	0,25–0,30		Matjordslager 0,15–0,25 m tjockt följt av blågrå lera. Åkermark.
532	16	0,25–0,35		Matjordslager 0,20–0,30 m tjockt följt av blågrå lera. Åkermark.

Schakt	Area (m ²)	Djup	Anläggning	Beskrivning
536	15	0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av grå och brun lera. Åkermark.
540	18	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av blågrå lera. Åkermark.
544	16,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av blågrå lera. Åkermark.
548	23	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av blågrå lera i norr, i övrigt brun lera. Åkermark.
552	17,5	0,25–0,30		Matjordslager 0,23–0,28 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
556	18,5	0,25–0,30		Matjordslager 0,22–0,25 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
560	19	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
564	17,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av ljusbrun lera. Åkermark.
568	16	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av gråmelerad lera. Åkermark.
580	26	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
584	18	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av brun lera. Åkermark.
588	18,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av beigebrun lera. Åkermark.
592	14	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av brun lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet eller organiskt material med bränd lera eller tegelfnyk. Åkermark.
596	14,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av brun lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet eller organiskt material med bränd lera eller tegelfnyk. Åkermark.
604	23,5	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av beigebrå lera. Åkermark.
608	15,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
612	21,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28–0,30 m tjockt följt av grå lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet eller organiskt material. Åkermark.
616	20	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av grå lera. Åkermark.
620	18,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av ljusgrå lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet eller organiskt material. Åkermark.
624	20,5	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av ljusgrå lera. Åkermark.
628	14,5	0,35		Matjordslager 0,30 m tjockt följt av beigebrun melerad lera. Åkermark.
632	16	0,30–0,35		Matjordslager 0,26–0,30 m tjockt följt av beigebrå lera. Åkermark.
650	11,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av beigebrå lera. Åkermark.
654	12,5	0,30		Matjordslager 0,26 m tjockt följt av beigebrå lera. Åkermark.
658	11	0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av beigebrun melerad lera. Åkermark.
662	11,5	0,30		Matjordslager 0,26 m tjockt följt av beigebrun melerad lera. Åkermark.
666	10,5	0,30		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av beigebrun melerad lera. Åkermark.
670	17	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,29 m tjockt följt av brun lera. Åkermark.
674	15	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av gråbrun lera. Åkermark.
682	15,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,24–0,28 m tjockt följt av gråbeige lera. Åkermark.
686	16,5	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av gråbeige lera. Med stenar mot impedimentet. Åkermark.
690	18,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brungrå lera. Åkermark.
694	18	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av gråbrun lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet eller organiskt material. F.d. åkermark, numera vall.
698	18	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av rödbrun lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet, enstaka skörbrända? stenar eller organiskt material. F.d. åkermark, numera vall.
702	15	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
706	16,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
710	18,5	0,30		Matjordslager 0,23–0,26 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
714	14	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av mörkgrå lera. Möjlig mycket tunn kulturpåverkan i bottenskiktet. F.d. åkermark, numera vall.
718	14	0,30		Matjordslager 0,23–0,25 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
722	15	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
726	12,5	0,30		Matjordslager 0,22–0,25 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
730	14,5	0,30		Matjordslager 0,26 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
734	16,5	0,30		Matjordslager 0,23–0,26 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
738	17	0,30		Matjordslager 0,24 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
742	18,5	0,30		Matjordslager 0,24 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
746	22,5	0,30		Matjordslager 0,25 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
754	18	0,30		Matjordslager 0,24 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
758	16	0,30		Matjordslager 0,24 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
762	19,5	0,30		Matjordslager 0,22–0,24 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.

Bilaga 2. Schakttabell

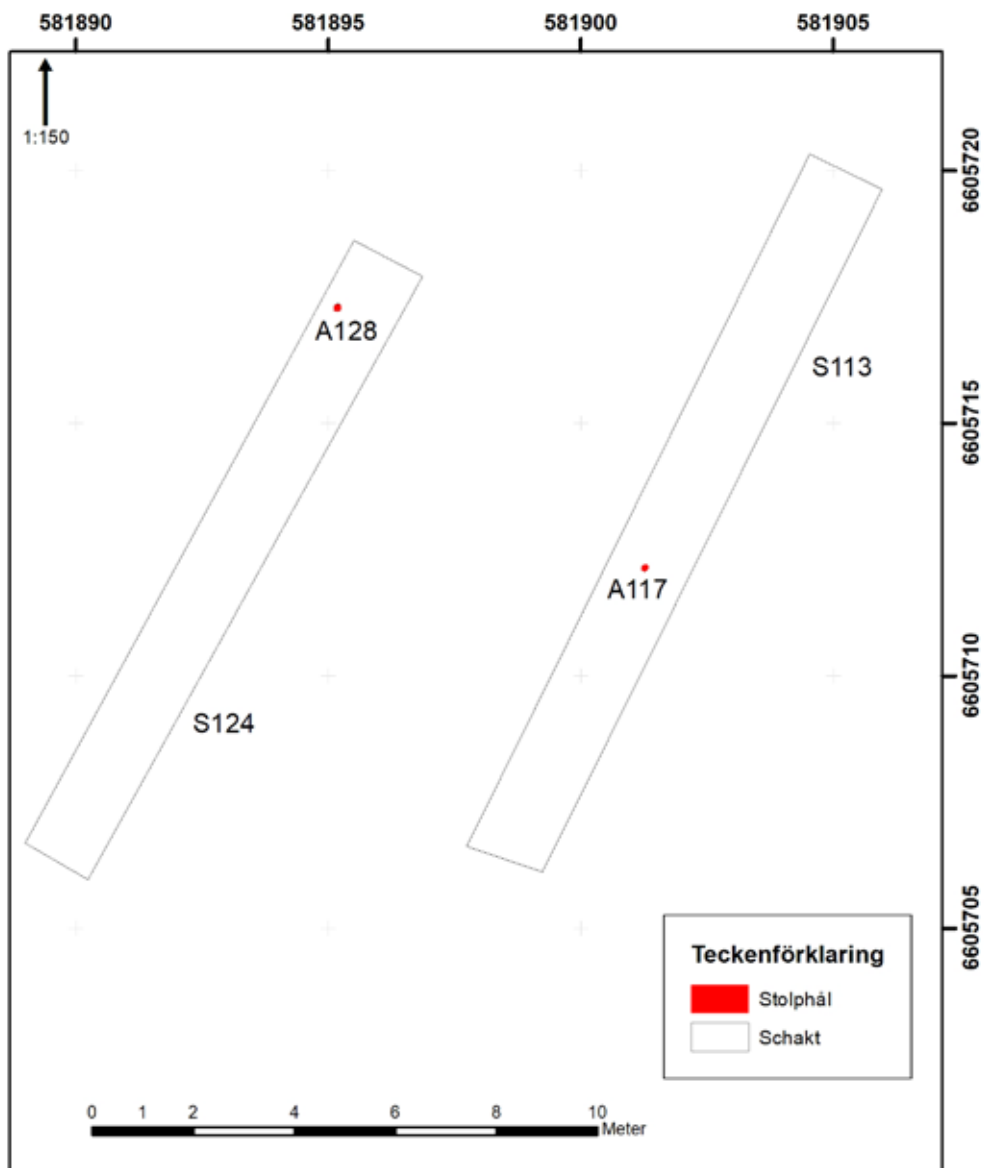
Schakt	Area (m ²)	Djup	Anläggning	Beskrivning
772	18,5	0,30		Matjordslager 0,24 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
776	17,5	0,35		Matjordslager 0,25–0,30 m tjockt följt av gråbrun lera. F.d. åkermark, numera vall.
780	20,5	0,30		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av gråbrun lera. F.d. åkermark, numera vall.
784	18	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
788	16,5	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
792	15,5	0,30		Matjordslager 0,26 m tjockt följt av ljusgrå lera. F.d. åkermark, numera vall.
796	15	0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
800	16	0,30–0,35		Matjordslager 0,25–0,28 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
804	18,5	0,30–0,35		Matjordslager 0,28 m tjockt följt av grå och brun lera i norr respektive söder. F.d. åkermark, numera vall.
808	19,5	0,30		Matjordslager 0,26–0,28 m tjockt följt av grå lera, med enstaka stenar. F.d. åkermark, numera vall.
812	19,5	0,30	A819, A830, A842, A853	Matjordslager 0,28 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
873	22	0,30	A864, A877, A892	Matjordslager 0,25 m tjockt följt av brun lera. F.d. åkermark, numera vall.
913	20	0,30	A902	Matjordslager 0,22–0,25 m tjockt följt av ljusbrun lera. F.d. åkermark, numera vall.
917	18,5	0,30		Matjordslager 0,26 m tjockt följt av ljusbrun lera. F.d. åkermark, numera vall.
921	18,5	0,30	A927	Matjordslager 0,26–0,28 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.
942	13,5	0,35	A932	Matjordslager 0,30 m tjockt följt av grå lera. F.d. åkermark, numera vall.

Bilaga 3. Anläggningstabell

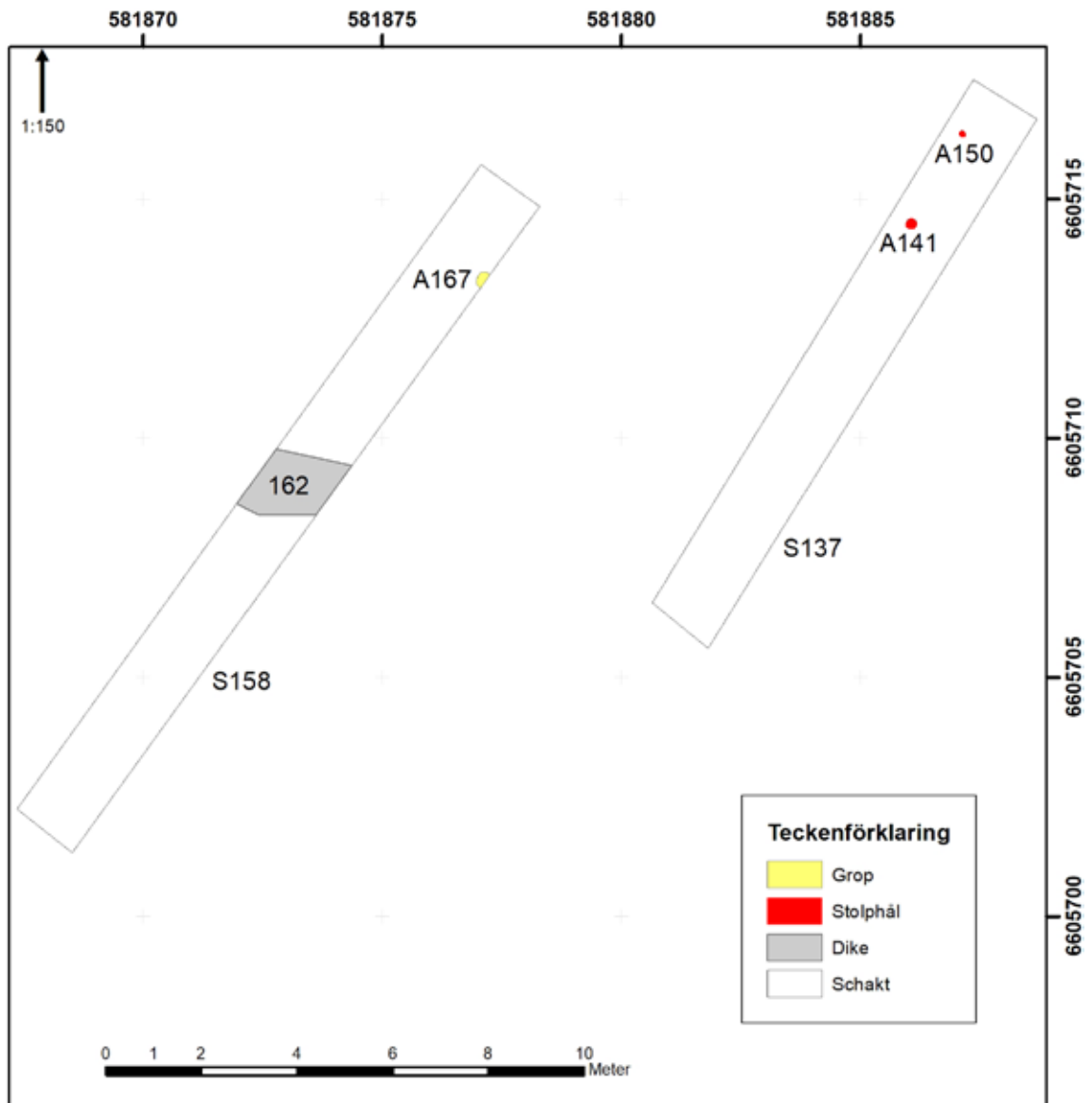
Nummer	Typ	Schakt	Storlek (m)	Beskrivning
117	Stolphål	113	0,14×0,14	Fyllning: mörkgrå lera med 1 skörbränd? sten på ytan (möjlig stenskonig).
128	Stolphål	124	0,15×0,15	Fyllning: mörkgrå lera med 1 sten på ytan (möjligen skörbränd, skoning?).
141	Stolphål	137	0,25×0,25	Fyllning: mörkgrå lera.
150	Stolphål	137	0,11×0,11	Fyllning: mörkgrå lera.
167	Grop	158	0,33×0,20	Anläggningen fortsätter under schaktkanten mot öst.
187	Grop	183	0,50×0,50	Fyllning: mörkgrå lera.
198	Stolphål	183	0,23×0,23	Fyllning: mörkgrå lera.
208	Grop	183	0,28×0,22	Fyllning: mörkgrå lera.
217	Grop	183	0,50×0,45	Fyllning: mörkgrå lera.
270	Grop	281	0,50×0,50	Kolfläck, ej tydlig som härd. Möjlig grop med neddraget kol.
494	Stolphål	490	0,30×0,30	Fyllning: grå lera med stenar på ytan (möjlig stenskonig).
819	Grop	812	0,33×0,22	Mörkgråfärgning i leran med sten synlig på ytan samt ev bränd lera.
830	Grop	812	0,55×0,50	Gråbrun färgning i leran med bränd lera och en synlig sten på ytan. Sannolikt har det eldats på platsen, möjligen rest efter en härd eller liknande.
842	Härd	812	0,50×0,50	Fyllning: brungrå lera med stenar och kol synliga på ytan.
853	Stolphål	812	0,30×0,30	Fyllning: grå lera med ett flertal stenar synliga på ytan (möjlig stenskonig).
864	Stolphål	873	0,20×0,20	Fyllning: mörkbrun lera med gråa inslag.
877	Kulturlager	873	7,20×1,50	Brungrått lerlager med skörbränd sten och kolfnyk, tunt lager.
892	Grop	873	0,30×0,30	Fyllning: mörkbrun lera med gråa inslag.
902	Grop	913	0,30×0,25	Fyllning: brun lera.
927	Kulturlager	921	9,80×1,50	Brungrått lerlager med enstaka sten och kolfnyk i botten, mycket tunt.
932	Härd	942	0,80×0,40	Fyllning: Grå lera med skörbränd sten, bränd lera och kol. Anläggningen fortsätter under schaktkanten mot väst.

Bilaga 4. Anläggningplaner

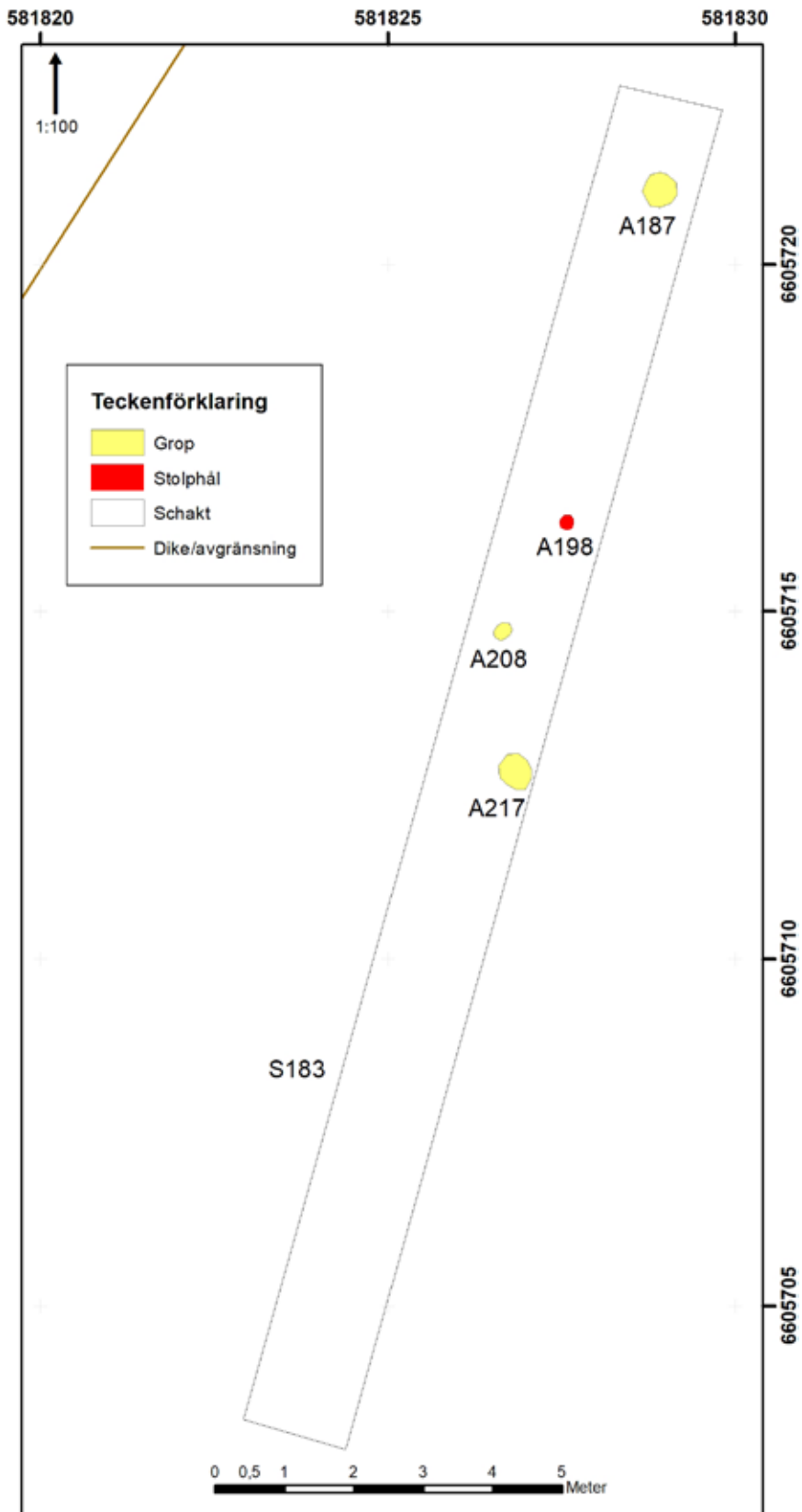
Objekt 1 och 2. Schakt 113, 124

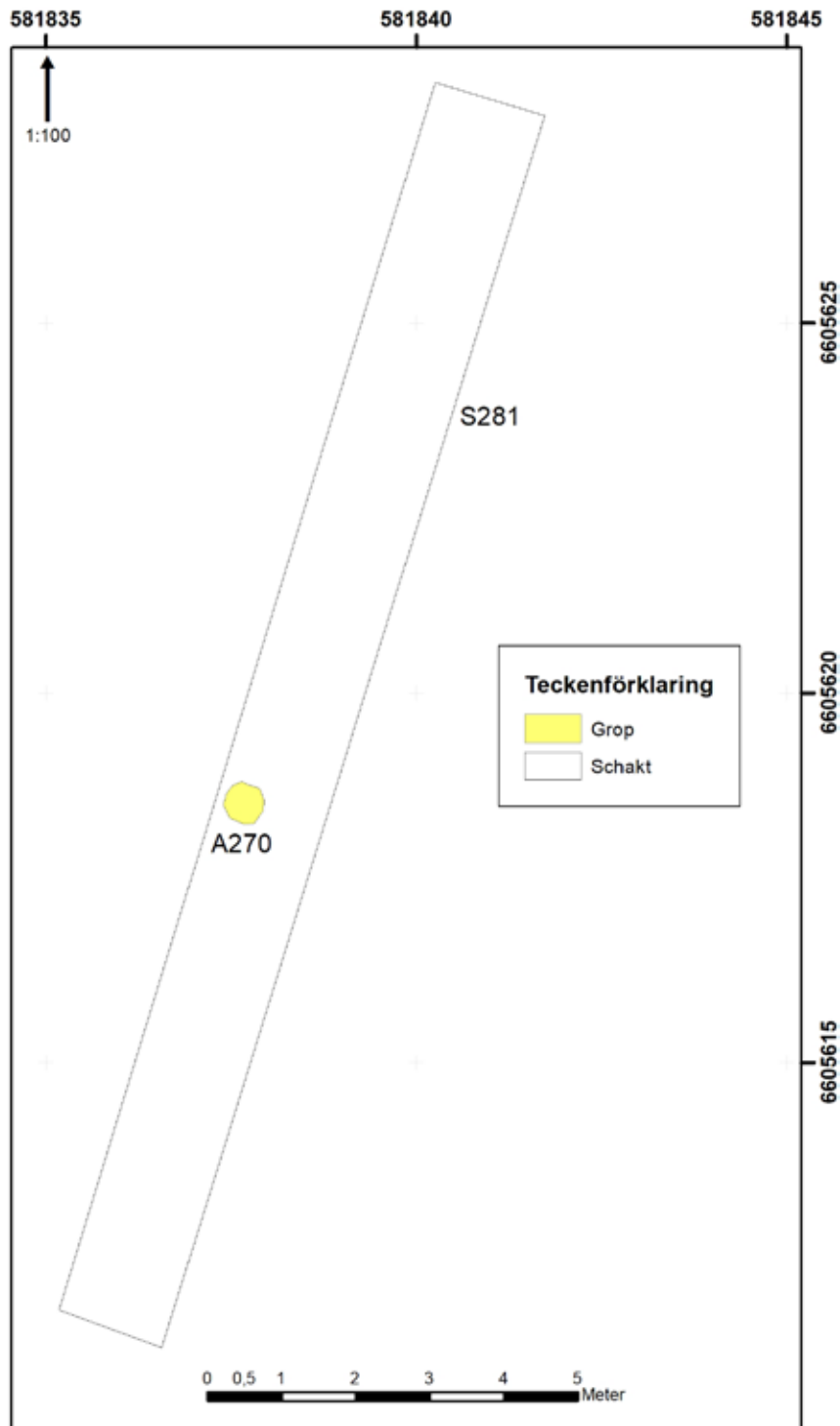
Objekt 3 och 4. Schakt 137, 158

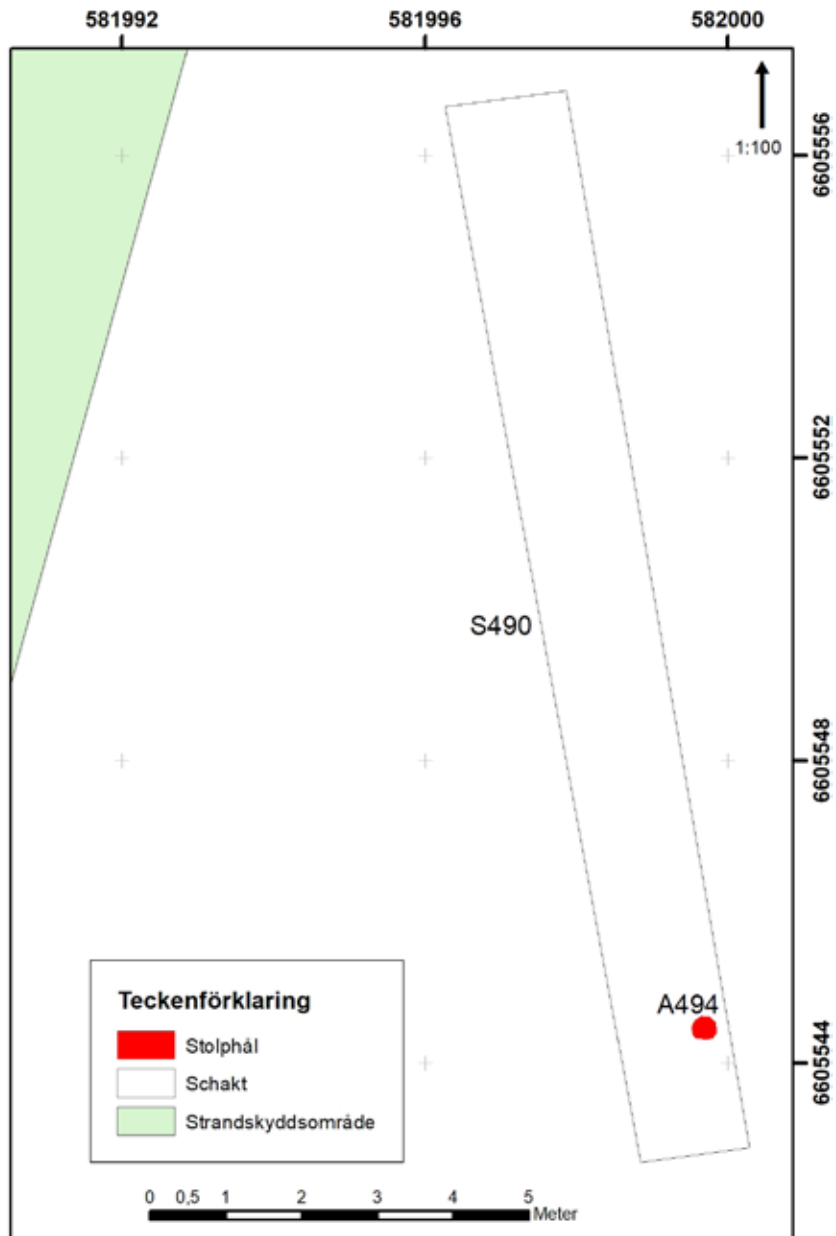
Objekt 5. Schakt 183

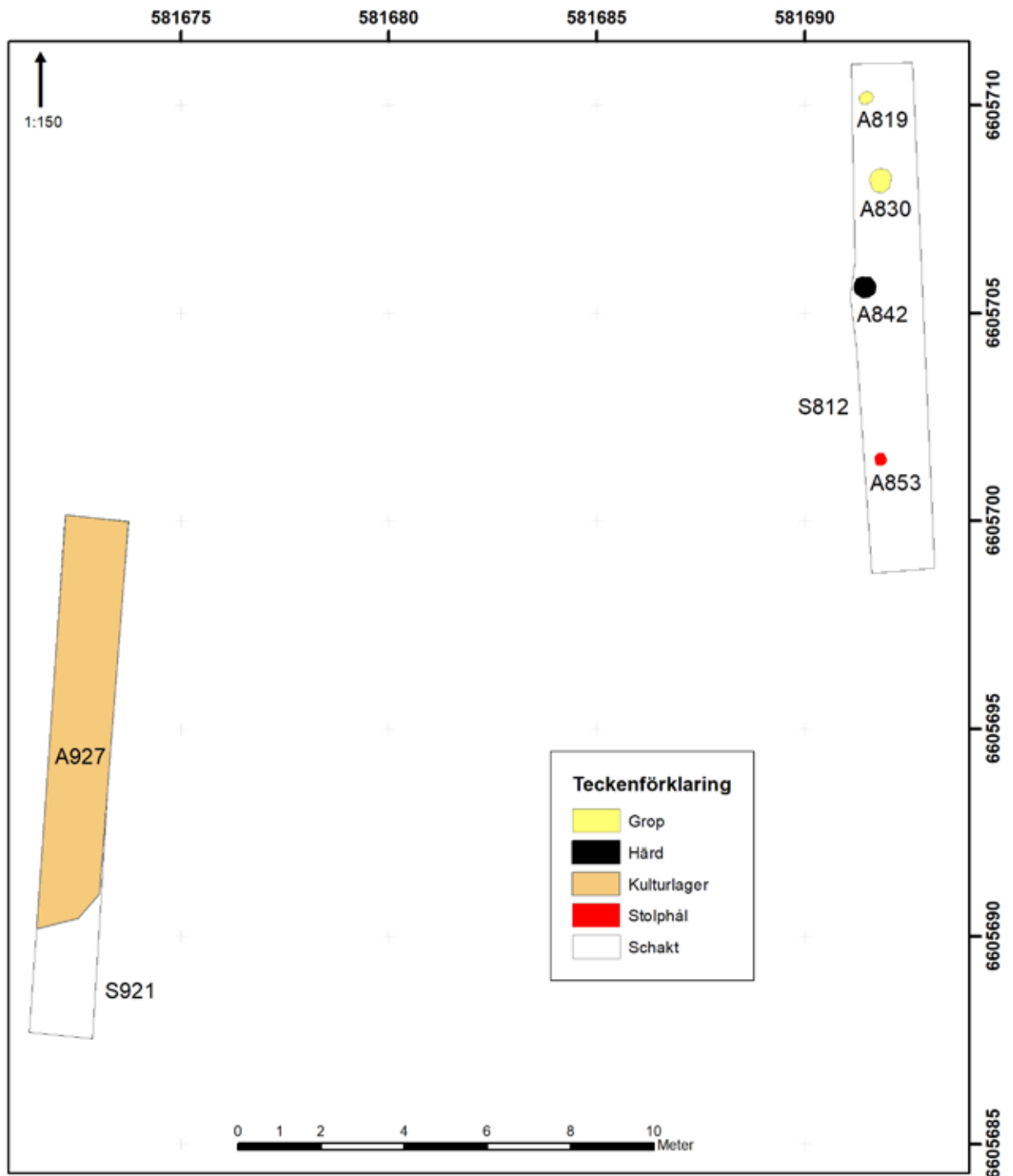
Objekt 6. Schakt 281

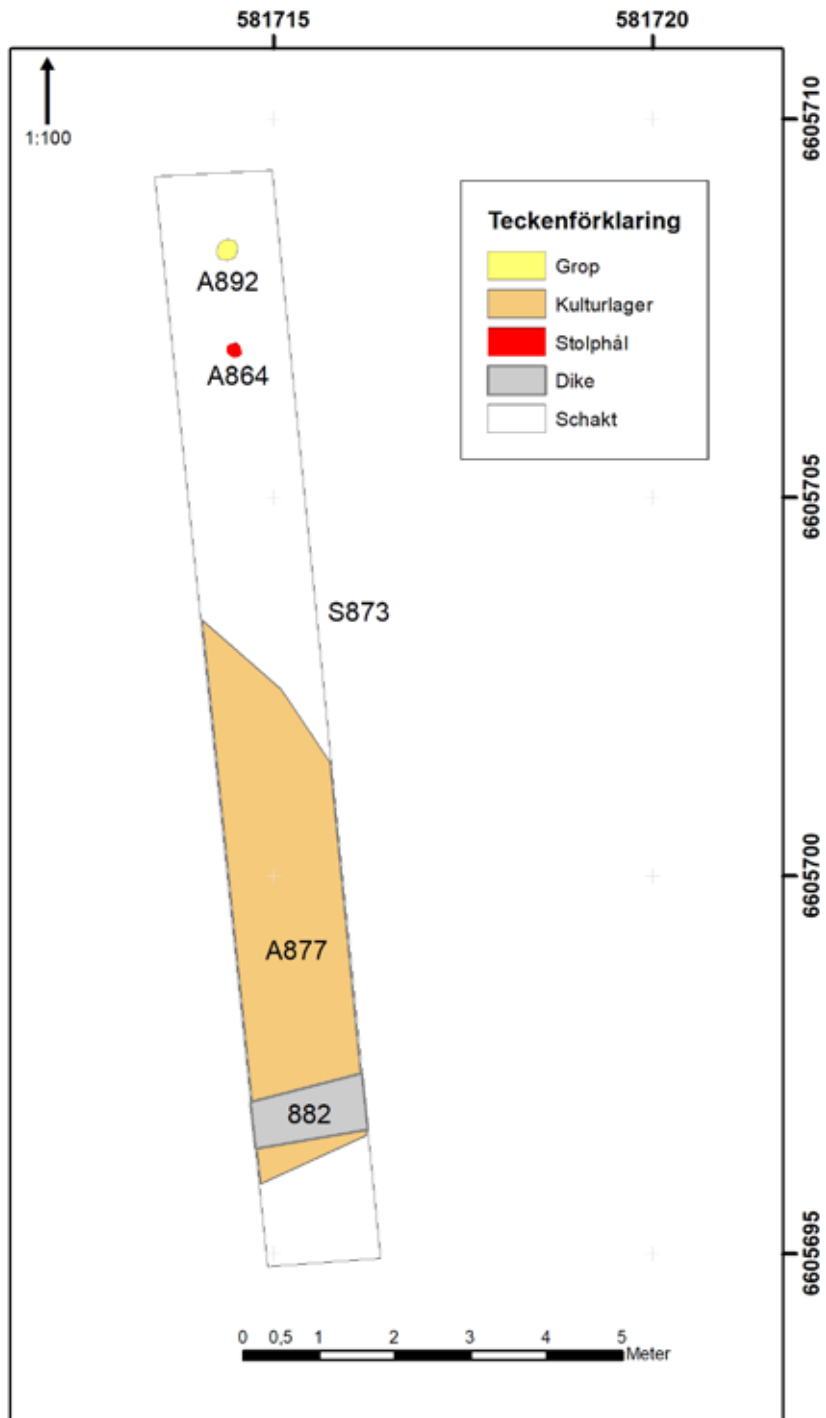
Objekt 7. Schakt 490

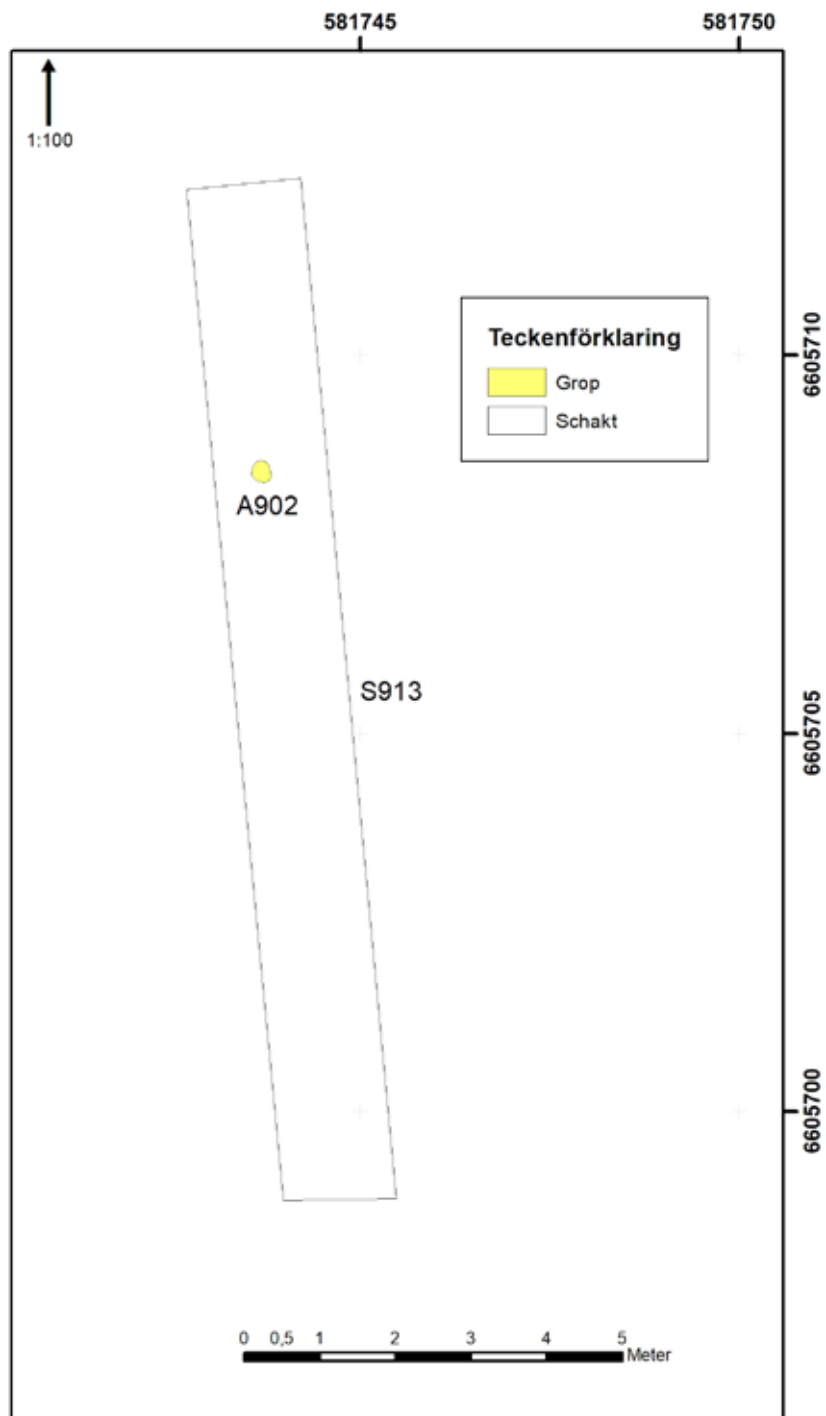
Objekt 8 och 11. Schakt 812, 921

Objekt 9. Schakt 873

Objekt 10. Schakt 913

Objekt 12. Schakt 942

